

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/129725>

Please be advised that this information was generated on 2019-09-16 and may be subject to change.

Rechtsvragen

Beantwoording rechtsvraag (300) Verzekeringsrecht

Mw.mr. F.H.E. van der Moolen*

Vraag

Henk Hoppenrijs sluit in januari 2000 voor zijn woonboerderij te Rheden een opstalverzekering bij Nest-Behoud BV af. De waarde van de woonboerderij bedraagt ongeveer € 400.000,-. De verzekerde som wordt dan ook op dit bedrag gesteld. In zijn woonboerderij bestiert Henk een kleine uitgeverij voor lokaal drukwerk.

In de bij deze verzekering behorende polis wordt de volgende Clause Riscowijziging opgenomen:

1. Verzekerde dient verzekeraars zo spoedig mogelijk schriftelijk mededeling te doen van:
 - wijziging van bestemming of bouwaard van het omschreven gebouw;
 - het buiten gebruik geraken van het gebouw of een als zelfstandig aan te merken deel daarvan voor een aaneengesloten periode, die naar verwachting langer dan twee maanden zal duren;
 - leegstand van het gebouw of van een als zelfstandig aan te merken deel daarvan;
 - het geheel of gedeeltelijk kraken van het gebouw.

Bedoelde mededeling dient in ieder geval binnen twee maanden te worden gedaan, tenzij de verzekerde van het optreden van een der genoemde wijzigingen niet op de hoogte was en dat redelijkerwijs ook niet kon zijn. Overigens heeft verzekerde met betrekking tot de verzekerde zaken de vrijheid tot aanbouw, verbouwing, vervanging, uitbreiding, afbraak, interne verplaatsing en andere wijzigingen over te gaan, alles mits binnen de grenzen gesteld door de omschrijving.

Ten aanzien van een wijziging in de bestemming van gebouwd onroerend goed bepaalt artikel 293 K:

Indien een verzekerd gebouw een andere bestemming verkrijgt en daardoor aan meerder brandgevaar wordt blootgesteld, zo dat de verzekeraar, indien zulks vóór de verzekering had bestaan, hetzelve of in het geheel niet, of niet op dezelfde voorwaarden, zou hebben verzekerd, houdt deszelfs verplichting op.

1 Kunt U aangeven waarin de meerwaarde van de bovenstaande Clause Riscowijziging zit ten opzichte van het bepaalde in artikel 293 K?

In mei 2000 besluit Henk zijn vrouw Hermien voor moederdag te verrassen met een rietendak op de woonboerderij. Door de opwinding over het aparte cadeau vergeet hij deze wijziging aan het woonhuis door te geven aan zijn verzekeraar. In december brandt de bovenverdieping van het woonhuis totaal af doordat Henk met een brandende sigaret in de slaapkamer op bed in slaap valt.

Henk vordert vergoeding van deze brandschade van Nest-Behoud BV.

2 Op welke grond(en) zal de verzekeraar de ontstane brandschade kunnen afwijzen?

3 Zou uw antwoord anders luiden indien de Clause Riscowijziging in de polis niet was opgenomen?

In de algemene voorwaarden bij de onderhavige verzekeringsovereenkomst is de volgende gevaar beperkende voorwaarde opgenomen:

*Mw.mr. F.H.E. van der Moolen is docent verzekeringsrecht aan de KUN.

In het verzekerde object dient in de woonkamer een blusinstallatie te worden geplaatst. Het niet nakomen van deze bepaling heeft verlies van het recht op schadevergoeding tot gevolg.

Na de ramp blijkt dat Henk in de woonkamer van zijn boerderij geen blusinstallatie had geplaatst. De verzekeraar weigert daarop óók op deze grond elke vorm van uitkering. Henk stelt zich op het standpunt dat een blusinstallatie geen enkele invloed kon hebben gehad op het voorkomen of verminderen van de brand, nu de brand in de slaapkamer is ontstaan. Het beroep van de verzekeraar op de bovenstaande voorwaarde wordt dan ook geacht in strijd met de redelijkheid en billijkheid te zijn.

4 Hoe beoordeelt u het beroep van de verzekeraar op de gevaar beperkende voorwaarde?

De vaststelling van de uiteindelijke brandschade geschiedt door een expert. In de algemene voorwaarden bij de onderhavige verzekeringsovereenkomst staat vermeld 'dat de schade aan het verzekerde object zal worden bepaald op het verschil tussen de waarde onmiddellijk voor en onmiddellijk na het evenement, welke beide waarden uit de taxatie zullen moeten blijken'.

Daarnaast staat in de voorwaarden dat het verzekerde bedrag, in casu € 400.000,- berust 'op een door de verzekerde opgegeven som, gebaseerd op de kosten van herbouw van het verzekerde pand op het moment van ingang van de verzekering'.

Na de ramp komt vast te staan dat Henk zijn woonboerderij niet zal herbouwen. De schade-expert is hiervan op de hoogte, maar stelt desalniettemin de schade vast op € 310.000,-, zijnde de herbouwkosten van de boerderij. De verzekeraar is het met dit bedrag niet eens en laat de schade vervolgens door een andere expert vaststellen naar de innerlijke waarde van de boerderij. In dat geval bedraagt de schade € 240.000,-. Dit bedrag keert de verzekeraar dan ook uit aan Henk.

Het moge duidelijk zijn dat Henk het met deze uitkering niet eens is en dat hij van de verzekeraar dan ook het door de eerste expert vastgestelde bedrag van € 310.000,- vordert.

5 Kunt u aangeven hoe de bovenstaande schade moet worden afgerekend en welke omstandigheden van invloed zijn op de vaststelling van de hoogte van het schadebedrag?

Henk heeft zijn lesje geleerd en hij geeft de aanbouw van een schuur bij zijn nieuwe woning netjes door aan zijn tussenpersoon Bertold in Between. Bertold is echter de vorige avond naar een concert van Normaal geweest en vergeet, nog lichtelijk onder de invloed van alcohol, dit feit door te geven aan verzekeraar Nest-Behoud BV. Er ontstaat brand in de schuur waardoor ook schade ontstaat aan de nieuwe woning van Henk.

De verzekeraar weigert de schade aan zowel de schuur als aan de woning te vergoeden met het argument dat

de aanbouw van de schuur niet aan hem gemeld was. Henk stelt zich echter op het standpunt dat hij de aanbouw van de schuur wél heeft meegedeeld en dat de fout van de tussenpersoon voor rekening dient te komen van de verzekeraar nu een tussenpersoon in de regel bij het uitwisselen van informatie als vertegenwoordiger van de verzekeraar heeft te gelden.

6 Hoe beoordeelt u bovenstaande situatie?

Antwoord

Inleiding

In deze verzekeringsrechtelijke rechtsvraag wordt aandacht besteed aan het vraagstuk van de risicoverzaring bij een schadeverzekering, de afhandeling van een schade door een verzekeraar en de positie van een assurantietussenpersoon in relatie tot de partijen bij een verzekeringsovereenkomst.

In het huidige (en komende) verzekeringsrecht staat geen algemene bepaling met betrekking tot een verzwaren van het door de verzekeraar overgenomen risico. Van een verzwaren is sprake indien gedurende de looptijd van een verzekeringsovereenkomst, ten aanzien van het verzekerde risico wijzigingen optreden, die het te lopen risico van de verzekeraar verzwaren, ten opzichte van de situatie waarin het risico zich bevond bij het aanvaarden ervan door de verzekeraar. Te denken valt hierbij aan de mogelijkheid dat het gevaar waartegen verzekerd is, in de onderhavige rechtsvraag is dit het brandrisico, zich na een wijziging sneller of eenvoudiger kan voordoen.

In het algemeen gedeelte van het verzekeringsrecht, de artikelen 246-284 WvK, staat geen bepaling waarin de gevolgen van een verzwaren van het risico geregeld worden. Voor enkele met name genoemde bijzondere schadeverzekeringen zijn er wel bepalingen ten aanzien van een verzwaren opgenomen. Zo bepaalt artikel 638 e.v. K dat de transportverzekeraar van zijn schadevergoedingsverplichting bevrijdt is, indien het verzekerde transport van de normaal te volgen route afwijkt, of indien andere plaatsen van vertrek of aankomst worden gekozen dan die, die in de polis worden vermeld. Voor de brandverzekering bepaalt artikel 293 K dat de verzekeraar geen schade hoeft te vergoeden na een wijziging in de bestemming van het verzekerde onroerend goed, waardoor een groter brandgevaar is ont-

staan. Dit grotere brandgevaar dient objectief te worden vastgesteld. Ondanks deze bescherming, nemen (brand)verzekeraars in de polis garanties en/of gevaarbeperkende voorwaarden op, om een volledige bescherming te verkrijgen tegen andere, dan de met name genoemde risicoverzeringen. In deze rechtsvraag gaat het vooral om juist deze clausules.

Nadat een schade zich heeft voorgedaan, dient de verzekeraar, daartoe door de verzekerde aangesproken, deze schade te vergoeden. Van belang is om te bepalen welke factoren van invloed kunnen zijn op de vaststelling van het schadebedrag, en naar welke waardemaatstaf moet worden uitgekeerd. In de vijfde vraag van deze rechtsvraag wordt hierop nader ingegaan. Aan het slot van deze rechtsvraag wordt aandacht besteed aan de positie van een assurantietussenpersoon, en dan met name aan de toerekeningsvraag indien de tussenpersoon bij de uitoefening van zijn werkzaamheden een fout maakt, waaronder mede valt te begrijpen het niet, of onjuist doorgeven van mededelingen aan de partijen bij de overeenkomst.

De eerste vraag

De meerwaarde van de Clausule Risicowijziging ten opzichte van artikel 293 K

Artikel 293 WvK bepaalt slechts dat indien een gebouw een andere bestemming verkrijgt en daardoor aan meerder brandgevaar wordt blootgesteld, de verplichting van de verzekeraar ten aanzien van het vergoeden van een schade die het gebouw door brand is overkomen ophoudt.

In het algemeen verkrijgt de verzekeraar pas na een schade inlichtingen omtrent de wijziging in de bestemming. In tegenstelling tot artikel 293 K, creëert de polisclausule een mededelingsplicht voor de verzekerde, direct nádat zich een wijziging in het risico heeft voorgedaan. In zijn arrest van 19 januari 1990¹ overwoog de Hoge Raad dat clausules met betrekking tot het scheppen van een mededelingsplicht na een wijziging van het risico, naast het bepaalde in artikel 293 WvK, een zelfstandige betekenis hebben. Deze zelfstandigheid vloeit ten eerste voort uit het feit dat deze clausules, in tegenstelling tot het in artikel 293 WvK bepaalde, niet uitgaan van een *verzwaring* van het risico, maar van een *wijziging*

van het risico en ten tweede uit het feit dat binnen de looptijd van de overeenkomst binnen de in de clausule aangegeven termijn kennis aan de verzekeraar moet worden gegeven. Het hanteren van deze Clausule door Nest-Behoud kan betekenen dat na de mededeling van de vervanging van het dak door een rieten kap, Nest-Behoud het risico opnieuw wil gaan waarderen en overwegen of hij het nieuw ontstane risico in dekking wil nemen. In de regel zal een dergelijke clausule het voorbehoud bevatten dat een verzekeraar de voorwaarden waaronder hij het oorspronkelijke risico heeft aanvaard, na een wijziging in het risico zal kunnen wijzigen.

De tweede vraag

Het afwijzen van de brandschade

Nest-Behoud zal zich op de clausule beroepen, nu daarin expliciet is vermeld dat een wijziging in de *bouwaard* van het verzekerde pand aan de verzekeraar moet worden gemeld.

Eén van de inzenders, M. van Leeuwen (VU), maakte de koppeling tussen de mededelingsplicht bij het aangaan van een verzekeringsovereenkomst (artikel 251 K) en een later beroep van de verzekeraar op een verzwaring van het risico, waarbij schrijfster aangeeft dat het bestieren van een drukkerij voor lokaal drukwerk, zonder dat dit bij het sluiten van de overeenkomst aan Nest-Behoud is meegedeeld (althans blijkt dit niet uit de casus) als een omstandigheid heeft te gelden, waardoor een beroep van de verzekeraar op artikel 251 K open zou kunnen staan.

De samenloop tussen de verzwaring van het risico en een beroep op artikel 251 K is uitgebreid aan de orde gekomen in HR 6 november 1992.² In dit arrest overwoog de Hoge Raad nadrukkelijk dat het in artikel 251 K bepaalde slechts toepassing kan vinden in het geval dat bij het sluiten van de overeenkomst bestaande eigenschappen niet zijn meegedeeld die voor de verzekeraar van doorslaggevende betekenis waren voor zijn beslissing om de overeenkomst aan te gaan en onder welke voorwaarde. Indien deze omstandigheden zich tijdens de looptijd van de overeenkomst voordoen, wordt dit niet gedekt door artikel 251 K. Toegepast op de casus betekent dit dat de aanwezigheid van de drukkerij bij het sluiten van de overeenkomst aan de verzekeraar had

1 NJ 1990, 780 m.nt. MMM; S&S 1991, 86 en VR 1992, 63 (Amfas/Zwolsche Algemeene).

2 NJ 1994, 150 (Van Spanje/Groep Josi).

moeten worden meegedeeld. Echter, een beroep van Nest-Behoud op artikel 251 K heeft pas kans van slagen, als bewezen wordt dat de aanwezigheid van de drukkerij relevant is geweest voor de beoordeling van het risico. In het licht van de beantwoording van deze casus, voert het te ver om daarop in te gaan.

De derde vraag

De vervanging van het pannendak door de rieten dakbedekking levert geen wijziging in de bestemming op, zodat een beroep van Nest-Behoud op het gestelde in artikel 293 K geen effect sorteert. Aangezien, zoals hiervoor reeds gesteld, een algemene bepaling omtrent een risicoverzwaren ontbreekt, zou een beroep op artikel 6:258 BW (*imprévision*) een mogelijkheid voor Nest-Behoud kunnen zijn. Het leidt geen twijfel dat in beginsel de regeling van artikel 6:258 BW toepasselijk is op het verzekeringscontract. Artikel 6:258 lid 2 BW bepaalt hierop dat, indien de gewijzigde omstandigheden (in casu de vervanging van het dak) krachtens de aard van de overeenkomst of de in het verkeer geldende opvattingen voor rekening komen van degene die zich op de wijziging of ontbinding van het contract beroept (in casu Nest-Behoud), het in lid 1 gestelde geen toepassing dient te vinden. Toegepast op de rechtsvraag betekent dit dat, nu Nest-Behoud geen risicobeperkende maatregelen in het contract heeft opgenomen, en dus de gevolgen van de verzwaren *onvoorziën* laat, hij het risico van de verzwaren zal moeten dragen, omdat de aard van een verzekeringsovereenkomst nu eenmaal met zich brengt dat een verzekeraar het risico moet dragen zoals hij dat is overeengekomen.

De vierde vraag

Het beroep op een gevaarbeperkende voorwaarde door de verzekeraar

Gevaarbeperkende voorwaarden in een verzekeringscontract zijn te beschouwen als ontbindende voorwaarden in de zin van artikel 6:22 BW. Het kenmerkende van dergelijke garanties is dat zij door de verzekeraar in zijn premiestelling doorberekend zijn, met andere woorden, dat zij

onlosmakelijk verbonden zijn met de beslissing van de verzekeraar om het contract op een bepaalde wijze aan te gaan. De aanvaarding van de verzekerde van het zo omschreven contract, maakt dat hij gehouden is om dat contract op de zo omschreven wijze zal moeten uitvoeren.

In zijn arrest van 27 oktober 2000³ is de Hoge Raad op de vraag ingegaan of een beroep van de verzekeraar op het niet-naleven van een garantie door de verzekerde altijd tot een rechtsgevolg zal hebben te leiden, of dat er omstandigheden aan te wijzen zijn die een beroep van de verzekeraar op het niet-naleven van de garantie zonder rechtsgevolg laten. De Hoge Raad overwoog in genoemd arrest dat onder bepaalde omstandigheden, waaronder in ieder geval valt te begrijpen de omstandigheid dat het niet-naleven van de gevaarbeperkende voorwaarde niet de oorzaak kán zijn geweest van de brand, de verzekeraar geen gerechtvaardigd beroep toekomt op het niet-naleven van een in de polis opgenomen garantie,⁴ omdat dat in strijd met de redelijkheid en billijkheid zou zijn.

Een vraag die in het verlengde hiervan ligt is of een verzekeraar een gerechtvaardigd beroep kan doen op het niet-naleven van een gevaarbeperkende clause, waarbij de clause weliswaar gericht is geweest op het voorkomen van het ontstaan van de schade zoals die zich heeft voorgedaan, maar waarvan niet duidelijk is óf de clause enige bescherming had kunnen bieden indien zij was nageleefd door de verzekerde. In zijn arrest van 22 mei 1992, *NJ* 1993, 381⁵ heeft de Hoge Raad zich hierover als volgt uitgelaten:

'Het beroep van (een verzekeraar) op het (achterwege laten) van de door haar voorgeschreven voorzieningen is niet in strijd met de eisen van de redelijkheid en billijkheid wanneer van deze voorzieningen uit een oogpunt van preventie enig nut mocht worden verwacht (...).'

Concreet: het beroep van een verzekeraar op het niet-naleven van een garantie is niet in strijd met de redelijkheid en billijkheid, indien van de garantie enig nut mag worden verwacht ter zake

3 *NJ* 2001, 120 (Bicak/Aegon).

4 Terecht stelt de A-G Langemeijer in zijn conclusie vast dat de kernvraag bij de zogenoemde gevaarbeperkende voorwaarden ligt in de nauwkeurige uitleg van het gevaar waartegen de bewuste bepaling bescherming dient te bieden. Daarbij dient de on-

zekerheid over de brandoorzaak voor rekening te komen van de verzekerde die de gevaarbeperkende voorwaarde niet is nagekomen.

5 Van der Graaf c.s./Nieuw Rotterdam Schade, m.nt. MMM.

van de schade zoals die zich heeft verwezenlijkt. Wat is dan *enig nut*? In ieder geval betekent dit niet dat de schade zou zijn voorkomen indien de garantie was nageleefd. Enig nut is aanwezig indien het intreden van de schade, door de gestelde garantie *bemoeilijkt* wordt.

Ten aanzien van de beantwoording van de rechtsvraag, kan het volgende worden gesteld. Van het opnemen van de gevaarbeperkende garantie ten aanzien van een blusinstallatie in de polis, mag enig nut worden verwacht. Dit brengt met zich dat de Nest-Behoud een beroep toekomt op de gevolgen van het niet-nakomen van deze garantie door Henk. De eisen van de redelijkheid en billijkheid staan hieraan niet in de weg. Het niet-naleven van de garantie dient zonder gevolg te blijven, indien dit niet-naleven van de garantie niet de oorzaak kan zijn geweest van de brand. Hoewel in casu de garantie niet gericht is geweest tegen het voorkomen van de brand, maar tegen het beperken van de schade, meen ik dat het door de Hoge Raad geformuleerde uitgangspunt ook dient te gelden met betrekking tot deze garanties. Dan rest de vraag of de garantie enig nut kan hebben gehad bij de bestrijding van de schade. Dat lijkt mij wel. Nest-Behoud komt daardoor een beroep toe op de garantie.

De vijfde vraag

De afwikkeling van de schade

In de rechtsvraag zijn een aantal aanwijzingen gegeven voor de vaststelling van de uiteindelijke schadevergoedingsplicht van de verzekeraar. Er wordt melding gemaakt van het feit dat Henk een drukkerij bestiert, verder zijn de verzekerde som gegeven, alsmede de herbouwkosten en de innerlijke waarde van het verzekerde pand. Tot slot wordt aangegeven dat de schade door een expert is vastgesteld. Er wordt geen melding gemaakt van de waardemaatstaf waarnaar de vergoeding dient plaats te vinden. Met de waardemaatstaf wordt bedoeld een omschrijving te geven ten aanzien van de maximale vergoedingsplicht van de verzekeraar. Dat wordt in de polis geregeld. Gehanteerde begrippen hierbij zijn *nieuwwaarde*; *vervangingswaarde*; *dagwaarde* en de in deze rechtsvraag gehanteerde *herbouw-*

waarde, blijkend uit het feit dat de verzekerde som gebaseerd is op de kosten van herbouw van het verzekerde pand.

Het moge duidelijk zijn dat de uitkering van Nest-Behoud aan Henk dwingendrechtelijk⁶ wordt beheerst door het indemniteitsbeginsel. Dit beginsel komt er kortweg gezegd op neer dat een verzekerde door een schadevergoeding niet in een duidelijk voordeliger positie mag komen dan de positie waarin hij verkeerde vlak voordat het voorval van waaruit de schade is ontstaan, plaats vond. Dit belangrijke uitgangspunt werd op deze wijze door de Hoge Raad omschreven in zijn (standaard)arrest van 3 maart 1972.⁷ In een volgend arrest⁸ heeft de Hoge Raad uitdrukkelijk overwogen dat het behoud van functie van het door brand tenietgegaane met zich kan brengen dat een uitkering naar herbouwwaarde niet in strijd behoeft te zijn met het indemniteitsbeginsel, zelfs indien door de verzekerde niet tot herbouw zal worden overgegaan.

Is het bovenstaande nu van belang voor de beoordeling naar welke maatstaf Nest-Behoud moet uitkeren? Eigenlijk niet, immers in de casus is weergegeven dat de schade vastgesteld is, overeenkomstig de polisvoorwaarden, door een expert. De Hoge Raad heeft vastgesteld dat een dergelijk beding in de polis op zichzelf een vaststellingsovereenkomst is,⁹ zoals deze geregeld is in artikel 7:900 e.v. BW. Ook de vaststelling van de schade door de expert is een vaststellingsovereenkomst.¹⁰ Deze vaststelling is te beschouwen als een overeenkomst ter beëindiging van een geschil, wat met zich brengt dat dwingend recht opzij kan worden gezet. Dit staat omschreven in artikel 7:902 BW. Een belangrijk arrest op dit terrein is HR 12 september 1997 (Confood/Zürich),¹¹ waarin de Hoge Raad overwoog dat een vaststellingsovereenkomst waarbij een geschil wordt beëindigd, op grond van het bepaalde in artikel 7:904 BW kan worden aangetast in het geval dat aan de vaststelling *ernstige gebreken* kleven. Een zodanig ernstig gebrek is niet aanwezig, indien de expert uitgaat van een schadevaststelling op grond van herbouwwaarde, terwijl hij van een andere waardemaatstaf had behoren uit te gaan.

6 Vgl. Asser/Clausing & Wansink, deel 5-VI, nr. 236.

7 NJ 1972, 339 m.nt. HB (Maring/Assuradeuren).

8 HR 17 februari 1978, NJ 1978, 577 m.nt. BW (Kraaybeek).

9 HR 11 september 1998, NJ 1998, 851 (Overbeek/

Benschop & IJsselstein).

10 Vgl. HR 5 april 1991, NJ 1992, 244 m.nt. PvS (Zeeuwse/Mangnus).

11 NJ 1998, 382 m.nt. MMM.

Toegepast op de rechtsvraag betekent dit dat de vaststelling door de expert van een uitkering naar herbouwwaarde, partijen bindt, zelfs indien Henk door de uitkering in een voordeliger positie zou komen te verkeren.

De zesde vraag

De positie van een assurantietussenpersoon en toerekening van fouten

Bij de beantwoording van de vraag naar de toerekening van fouten van assurantietussenpersonen, moet eerst een tweedeling worden gemaakt tussen tussenpersonen die in dienst zijn van een verzekeraar en tussenpersonen die onafhankelijk zijn. Ten aanzien van de eerste categorie kunnen wij denken aan loondienstagenten en inspecteurs. Krachtens HR 15 februari 1991¹² dienen fouten van deze tussenpersonen voor rekening te komen van de verzekeraar. In de rechtsvraag is

echter sprake van een onafhankelijke tussenpersoon. Voor het antwoord op de vraag aan wie in dat geval moet worden toegerekend, kan gebruik worden gemaakt van het *inschakelingscriterium*. Kortweg gezegd betekent dit dat fouten van deze tussenpersonen worden toegerekend aan die partij die de tussenpersoon heeft ingeschakeld. In de rechtsvraag is dit Henk.

Afsluitend

Deze rechtsvraag was niet eenvoudig en bijzonder complex. Waarschijnlijk is dat de reden dat er slechts twee inzendingen zijn binnen gekomen van M. van Leeuwen (VU) en G. Provoost (OU). Beide inzenders hebben met hun antwoord het boek van hun keuze verdiend uit het *Ars Aequi Libri-fonds*. Het antwoord van Maria van Leeuwen is daarbij van een dusdanig niveau, dat zij recht heeft op de boekenbon.

12 NJ 1991, 493 m.nt. PvS (RVS/Van Scharenburg).